

Şehitlikte taş var üstünde 8.372 rakamı yazılıdır Srebrenitsa Katliamı ya da Srebrenitsa Soykırımı,[1] 1991-1995 Yugoslavya İç Savaşı (Hırvatistan Savaşı ve Bosna Savaşı)'nda Sırska Cumhuriyeti Ordusu'nun Srebrenitsa'ya karşı giriştiği Krivaya '95 Harekâtı esnasında Temmuz 1995'te yaşanan ve en az 8,372[2] Boşnak'ın Bosna-Hersek'in Srebrenitsa kentinde general Ratko Mladić komutasındaki ağır silahlarla donatılmış Bosna Sırp ordusu tarafından öldürülmesine verilen addır. Katliamda bir kısım kadın ve küçük yaşta çocuğun da öldürüldüğü, belgelerle kanıtlanmıştır [3]. Bosna Sırp ordusunun dışında katliama "Akrepler" olarak tanınan Sırbistan özel güvenlik güçleri de katılmıştır. Birleşmiş Milletler Srebrenitsa'yı güvenli bölge ilan etmiş olmasına[4] karşın 400 silahlı Hollanda barışgücü askerinin varlığı katliamı önlememiştir.

Srebrenitsa katliamı II. Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupa'da gerçekleşmiş en büyük toplu insan kıyımı olması ve Avrupa'daki hukuksal olarak ilk kez belgelenmiş soykırım olması açısından da önem taşır. [5].

Katliamın Gelişimi [değiştir]Yugoslavya'nın çöküşü üzerine 1992 yılında Sırp'ların Bosna'da başlattıkları soykırımın ardından bölgeye zoraki olarak müdahale eden Birleşmiş Milletler'in güvenli bölge ilan edilen 6 bölge arasında Srebrenitsa'da bulunmaktaydı.[6]

Savaştan önce nüfusu 24 bin civarı olan kentin nüfusu diğer bölgelerden gelen mülteci göçleriyle 60 bin civarına gelmişti. Artık Srebrenitsa 'açlık' ve 'hastalıklar' ile mücadele eden bir 'toplama kampı'na dönüşmüştü.Müslümanların elindeki silahlar BM Barış Gücü tarafından koruma gerekçesiyle toplanmıştı.[7]

Ratko Mladić komutasındaki Sırp'lar Srebrenitsa'ya olan saldırılarını sıklaştırdıklarında müslümanların toplanan silahlarını geri almak için yaptıkları başvuru , sorumlu Hollanda komutanı Thom Karremans tarafından reddedildi. BM yalnızca iki F16'yı kent üzerinde bir uçuş yaptırmakla yetindi.[8]

Hollandalı askerler bir gece yarısı Bosna'daki BM Barış Gücü komutanı Fransız generalden aldıkları emir doğrultusunda kenti boşalttılar. Savaş sırasında şehrin güvenliğinden sorumlu olan Hollandalı Komutan Thom Karremans kendisine sığınan 25 bin mülteciyi ve şehri Sırp'lara teslim etti. [9]

Daha sonra orataya çıkan bir video kasedinde Sırp generalin kenti boşaltan Hollandalı komutana bir hediye verirken görüntüleri çekilecekti.Bir hafta süren katliam II. Dünya Savaşı'ndan sonra insanlığa yapılan en büyük suç olarak arşivlerde yer aldı.[10]

Lahey Adalet Divanı bir hafta süren katliamın bir 'soykırım' olarak kabul etti; ancak Sırbistan'ın sorumlu tutulmayacağına karar verdi.

Bosna'nın Doğusundaki Çatışmalar [değiştir] 1992 Etnik Temizlik Kampanyası [değiştir] Srebrenitsa Katliamı ve Müslümanların Toplu Şekilde Kıyımı [değiştir]1992 Bosna Savaşı'ndan sonra Sırbistan, Bosna-Hersek'in stratejik alanı haline geldi. Özellikle ülkenin doğu tarafı Avrupa Birliği tarafından Yasak Bölge ilan edildi. Bu bölge içinde Sırbistan'ın o zamanki başkenti Srebrenitsa da vardı. Bu da Bosna Hersek Silahlı Kuvvetleri için bir fırsat olarak değerlendirildi. Ayrıca Bosna Hersek'in bütün maddi varlığı olan en büyük maden ocakları da ülkenin tek geçim

kaynağıydı. Bu da Sırp'lar için bir araç olarak değerlendirildi. Müslüman nüfusun çoğunlukta olduğu ve Sırp zulmüne karşı yetersiz imkânlarla karşı koymaya çalışan Srebrenitsa'nın Tanjarz Kırşalı'nda tam 10000 kişiyi esir alan askeri grup Mladiç'in emriyle esirleri öldürmeye başladı. Sırp vahşetinin Avrupa'dan yüz bularak doruğa çıktı ve tam 5 gün süren katliamda 8300 kişi öldürüldü. Kalan 2700 kişi serbest bırakıldı. Öldürülen bu 8300 kişinin cesetleri parçalanıp iskeletleri çıkarttırıldı ve bu cesetler krematoryumda yakıldıktan sonra Lahey Mezarlığı'na gömüldüler. Katliamdan yaklaşık 13 yıl sonra Bosnalı Sırp komutan Ratko Mladiç kaçak olarak yaşadığı Sırbistan'ın Sermiyan köyünde Radovan Karadzic ile beraber yakalanarak tutuklanmış ve Lahey Uluslararası Ağır Ceza Mahkemesi'nde 1 hafta yargılandıktan sonra haklarında tutuklama kararı çıkmıştır, ayrıca Mladiç'in cezası müebbet hapis olarak belirlenmiştir. Ancak Ratko Mladiç'in cezası infaz edilememektedir; çünkü kendisi Sırbistan, Rusya gibi ülkelerin korumasında bir yaşam sürmektedir.[kaynak belirtilmeli]

Srebrenitsa Güvenli Bölgesi

Soykırımdan Sorumlu İsimler [değiştir]11 Temmuz 1995 günü Ratko Mladiç silahlarından arındırılmış kente hiç zorlanmadan girdi. Sonra da Sırp askerler Müslüman Boşnakları yolda, dağlarda öldürdüler. Sırp askerler cesetlerin kimlikleri tespit edilmesin diye cesetleri parçalayarak sayıları 64'ü bulan toplu mezarlara gömdüler.[11]

Uluslararası Savaş Suçluları Mahkemesi Tarafından Srebrenitsa Soykırımından Dolayı Aranan, Yargılanan ve Mahkum Olan Sırp Üst Subaylar ve Siyasilerin listesidir.[12]

Momcilo Krajisnik Bir savaş suçlusı ve eski Bosnalı Sırp politikacı 20 Ocak 1945 Saraybosna doğdu.1990 ve 1992 yılları arasında Bosna-Hersek Millet Meclisinde milletvekili olarak bulundu. 1992-1995 yılları arasında Bosna genelinde başta Srebrenitsa olmak üzere işlenen cinayet, toplu katliam ve tecavüzler sonucu işlenen Soykırım suçunun baş sorumlularından biri olarak arandığı ilan edildi. 3 Nisan 2000 tarihinde SFOR'un Fransız komandası tarafından tutuklandı ve Lahey'de eski Yugoslavya için oluşturulan (ICTY) Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne teslim edildi. 27 Eylül 2006 tarihinde BM Lahey Savaş suçluları Mahkemesi tarafından 27 yıl hapis cezasına çarptırıldı. 17 Mart 2009 cezasını 20 yıla düşürüldü. Momcilo Krajisnik, mahkemede Miloseviç ve Kardziç'ten sonra yargılanan en üst düzey siyasi yetkililerden birisiydi.

Bilyana Plavsiç 7 Temmuz 1930'da Bosna-Hersek'in Tuzla Şehrinde doğdu. Politikaya üniversite yıllarında başladı. Çok hırslı bir kadın olarak hedefini şöyle açıklamıştı; "En yüksek rütbeli Sırp siyasetçisi olmak benim hedefimdir. En büyük arzum "Büyük Sırbistanı" görmektir. Sırp Demokrat Partisi SDS'nin ilk kadın üyesi oldu. Bağımsızlık ilanından sonra ilan edilen Bosna-Hersek Sırp Cumhuriyetinin öncü kurucuları arasında yer aldı. Bosna-Sırp Cumhuriyetinde iki yıl cumhurbaşkanlığı yaptı. 1992-1995 yılları arasında Radovan Karadzic ve Momcilo Krajisnik ile birlikte "Müslüman ve Hırvatlardan Arındırılmış Bosna" projesinin çerçevesinde "etnik arındırma" uygulamalarını katılmak, insanlığa karşı suç sayılan soykırıma dönüşen imha, cinayet, siyasi, dini ve ırksal nedenlerle zulüm, sürgün, alternatif olarak insanlık dışı eylemlere katıldığı gerekçesiyle Lahey'deki BM Savaş Suçluları Mahkemesi ICTY'ye tarafından 10 Ocak 2001 tarihinde suçlu bulunduğu duyuruldu. Yaptıklarını halkı için yaptığına dair açıklamalarda bulunsu da anlattıkları ikna edici gelmediğinden ötürü 11 yıl hapis cezasına çarptırıldı. 26 Haziran 2003 tarihinde Kadınlar Hapishanesine nakledildi. Aralık 2008'de İsveç Adalet Bakanlığı, Plavsiç'in ilerleyen yaşını ve sağlık durumunu öne sürerek af talebinde bulundu. Fakat bu talep reddedildi. Daha sonara cezasının üçte ikisini tamamladığı için yaş ve sağlık durumu dikkate alarak 27 ekim 2009'da serbest bırakıldı.

Ratko Mladiç 12 Mart 1942'de Bosna Hersek Kalinovik kasabasında doğdu. Bosna Sırp Cumhuriyetinin 1992 yılında Ordusu VRS'nin kurucularından oldu. Orduya katılan sivil kişilere eğitim verdi. 12 Mayıs 1992'de Bosna Sırp Cumhuriyeti tarafından Ordunun başkomutanı olarak atandı. BU görevde 1996 yılına kadar kaldı. 6 Nisan 199de başlayan savaşta binlerce insanın öldürülmesinde, yüzlerce kadına tecavüz edilmesinde, yerleşim yerlerinin işgal edilmesinde, dini mekanların yok edilmesinde etkili bir rol oynamıştır. Tüm bunların sorumlusu olan Mladiç 22 Aralık 1996 tarihinden beri aranmaktaydı. Sırbistan'da olduğuna dair ciddi belgeler olmasına rağmen Hükümet tarafından bu durum reddedilmiştir. Fakat 2009'da Mladiç'in bir düğünde çekilen fotoğraflarının basına yansması ile hükümet zor duruma girmiştir. Bu durum akabinde Sırp Hükümeti, BM, Amerika ve AB üyesi ülkeler, Bosna Hersek devlet yetkilileri tarafından suçlamıştır. Mladiç 26 Mayıs 2011 günü Sırp istihbaratı tarafından yakalanmıştır.

Zdravko Tolimir 27 Kasım 1948'de Bosna Hersek Glamoc Kasabasında dünyaya geldi. Sırp Cumhuriyeti Genelkurmay Başkan Yardımcısı ve istihbarat ve güvenlik şefi olarak görev yaptı. Direnen Boşnak Ordusu Nasıl

Teslim Alınır? başlıklı raporunda ; Savaşan Boşnakların yakınlarının bir araya getirilerek diğerlerinin gözlerinin önünde kimyasal silahlarla yok edilmesini, eğer teslim olma durumu gerçekleşmez ise tüm boşnakların aynı yöntemle öldürülmesi; teslim olma durumu olursa kendileri ile birlikte ailelerinin müslüman bölgelere güvenli bir şekilde nakledileceğine dair tekliflerde bulunmuştur. Bu teklifi dolayısıyla Sırplar arasında " Kimyasal Tolimir" olarak anılmıştır. 31 Mayıs 2007'den beri tutuklu bulunmaktadır. Bosna genelinde olduğu gibi Srebrenitsa insanlık faciasına öncülük etmek, kadın ve çocukların zorla göç ettirilip erkeklerin yok edilmesine katılmak sebeplerinden yargılanmıştır.

Kaynakça .¹ Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Srebrenitsa'da soykırım olduğu sonucuna vardığı dava (Savcı v. Radislav Krstić), 14 Nisan 2004, erişim tarihi: 16 Şubat 2009.

2.² Federal Commission for Missing Persons; "Preliminary List of Missing and Killed in Srebrenica"; 2005 [1]

3.³ ICTY, Prosecutor vs Krstic, Trial Chamber Judgement, Case No. IT-98-33-T, paras 43–46. [2]

4.⁴ (2008) Jodie Gaudet 1001 Days That Shaped the World (İngilizce), 911, Barron's Educational Series. ISBN 0-7641-6135-0. URL erişim tarihi 29 Eylül 2010. "In April 1993, the city of Srebrenica was declared a "safe area" by the United Nations."

5.⁵ Institute for War and Peace Reporting, Tribunal Update: Briefly Noted (TU No 398, 18-Mar-05) [3]

6.⁶ http://www.gnoxis.com/ben-hep-10-yasinda-mi-kalacagim-anne*-%3Bsrebrenitsa-katliami-21610.html

7.⁷ <http://www.metronomfm.com/Haberler.asp?haber=devam&id=4869>

8.⁸ <http://sokaktanfotograflar.blogspot.com/2011/05/srebrenica-katliami-ve-ratko-mladic.html>

9.⁹ Srebrenica Soykırı, Mehmet Koçak, Batu Yayıncılık, ISBN 978-605-368-048-2

10.¹⁰ <http://www.tumblr.com/tagged/bosna+hersek>

11.¹¹ <http://www.dipsizkuyu.net/tarih/11927-srebrenitsa-katliami.html>

12.¹² Srebrenica Soykırı, Mehmet Koçak, Batu Yayıncılık, ISBN 978-605-368-048-2